

Session 12

Table 19: The demonstrative pronoun οὗτος this

		<i>Masc.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Neut.</i>
	N	οὗτος	αὕτη	τούτο
	A	τούτον	ταύτην	τούτο
<i>Sing</i>	G	τούτου	ταύτης	τούτου
	D	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
	N	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
	A	τούτους	ταύτας	ταῦτα
<i>Plur</i>	G	τούτων	τούτων	τούτων
	D	τούτοις	ταύταις	τούτοις

There are two ways of saying 'this X': either οὗτος ὁ X or ὁ X οὗτος

e.g. αὕτη ἡ γυνὴ κακὴ. This woman is evil.

ὁ ἀνὴρ οὗτος ταύτας τὰς ἐπιστολάς ἔγραψεν. This man wrote those letters.

[The nominative forms of οὗτος are also used as personal pronouns, e.g. αὕτη καμήλους ἔσθιεν she used to eat camels.]

The corresponding adverb ('thus', 'in this way') is οὕτως.

Translation exercise 24

1. ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστὶ. (1 Cor. 3.19)
2. καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην. (Revelation 17.16)
3. ὥσπερ ἐνώπιον ἐν ῥινὶ ὑός, οὕτως γυναικὶ κακόφρονι κάλλος. (Proverbs 11.22)

The Eucharist

1. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβῶν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν Λάβετε φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβῶν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο γὰρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεις ἀμαρτιῶν· (Matthew 26.26-8)
2. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβῶν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν Λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβῶν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν· (Mark 14.22-4)
3. καὶ λαβῶν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. (Luke 22.19-20)
4. ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν Τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· (1 Corinthians 11.23-5)

ἄρτος bread

εὐλογέω praise, honour; (NT bless)

κλάω break

δούς nom.s.aor.part. < δίδωμι give (stem δο / δω)

ποτήριον cup

εὐχαριστέω give thanks

ἔδωκεν 3.s.aor.indic.act. < δίδωμι

διαθήκη agreement, covenant

ἐκχύνω later Greek for ἐκχέω pour out

ἄφεις taking away

διδόμενον neut.pres.pass.part. < δίδωμι

ἣ in which (fem.dat.s. < ὅς)

ἀνάμνησις recollection

ὡσαύτως likewise

δειπνέω dine

καινός new

παρεδίδετο 3.s.imperf.pass. < παραδίδωμι
betray.

How Sir Isaac learned Greek

Among Sir Isaac Newton's books kept in the Wren Library of Trinity College Cambridge is a Greek primer called Ἐγχειρίδιον τῆς Ἑλλάδος φωνῆς (A Handbook of the Greek Language), published in 1653. In it are thousands of Greek sentences with their Latin translations on the facing page. Here are some sentences from this 350 year-old Greek course:

1. ἀγαθοὶ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα. (Homer)
2. ἄλλος βίος, ἄλλη δίαίτα.
3. ἀναγκαιότερος πυρός καὶ ὕδατος ὁ φίλος. (Plutarch)
4. γυναῖκα θάπτειν κρεῖσσον ἢ γαμεῖν. (Euripides)
5. γυνὴ γυναικὶ σύμμαχος. (Menander)
6. γυνὴ χρηστὴ πηδάλιον ἐστ' οἰκίας.
7. γλυκαίνει βουλιμία κυάμους.

ὑπὲρ + acc. beyond;	πυρός gen.s. < τὸ πῦρ	σύμμαχος ally;
ἄλλος (an)other;	fire;	πηδάλιον steering oar;
δίαίτα way of life, regimen;	ὕδατος gen.s. < τὸ ὕδωρ	γλυκαίνω sweeten;
ἀναγκαιότερος comparative < ἀναγκαῖος necessary;	θάπτω bury;	βουλιμία ravenous hunger;
	κρεῖσσον (adv) better; ἢ than;	κύαμος bean.

Homework Exercise 1

ὁ Πλάτων λέγει ὅτι Θαλῆς ὁ φιλόσοφος ἀστρονομῶν καὶ ἄνω βλέπων εἰς φρέαρ ἔπεσεν. θεράπεινα δέ τις ἰδοῦσα ἔσκωψεν αὐτόν, τοιάδε λέγουσα, “σὺ μὲν φιλόσοφος καλεῖ, ἀληθῶς δὲ μωρὸς εἶ. τὰ μὲν γὰρ ἐν οὐρανῷ θέλεις εἰδέναι, τὰ δὲ παρὰ πόδας σε λανθάνει.” λέγει δὲ καὶ Πλάτων, ὅτι πάντες οἱ φιλόσοφοι πάσχουσι ταῦτόν, ὅπερ ὁ Θαλῆς. περὶ γὰρ τῶν μὴ παρόντων σπεύδουσι, τῶν δὲ παρόντων οὐ μέλει αὐτοῖς.

ἀστρονομέω do astronomy;	εἰδέναι infin. < οἶδα know;
τὸ φρέαρ (φρέατος) well, cistern;	λανθάνω escape notice (αὐτὸν λανθάνει escapes his notice;)
ἡ θεράπεινα maidservant;	ταῦτόν = ταυτό = τὸ αὐτό the same thing;
Χ τις (τινος) a certain X;	ὅπερ which;
σκώπτω mock;	παρόντων part. < πάρεμι be present;
τοιάδε as follows (lit. ‘this sort of things) neut.pl. < τοιόσδε;	σπεύδω strive after;
ἀληθῶς (adv) truly;	μέλει αὐτοῖς be a care to them.

Session 13

Table 20: Nouns with stems ending in –ι and -υ

ἡ πόλις (stem **πολι-**)

	Singular	Plural
Nom	πόλις	πόλεις
Voc	πόλι	πόλεις
Acc	πόλιν	πόλεις
Gen	πόλεως	πόλεων
Dat	πόλει	πόλεσι(ν)

τὸ ἄστυ (stem **ἄστυ-**)

Nom	ἄστυ	ἄστη
Voc	ἄστυ	ἄστη
Acc	ἄστυ	ἄστη
Gen	ἄστεως	ἄστεων
Dat	ἄστει	ἄστεσι(ν)

Notes:

1. As these are vowel stems, the acc.s. is in –ν
2. The gen.s. in –εως derives from an original –ηος by exchange of quantity (the e becomes short and the o becomes long).
3. The ending of the stems changes to –ε in gen. & dat. singular and throughout the plural.
4. The plural forms of nom. and acc. are the result of vowel contractions:
ε-εσ → εις (the acc. has the same form); ε-α → η

The noun πόλις denotes the city as a political entity. Derived from this are the terms πολίτης citizen; πολιτικός civic; πολιτεία government, constitution among many others. The word ἄστυ generally refers to the city as a place, rather than a political entity, and only to that part of the territory which is urban.

Translation exercise 25

1. αἶ γὰρ πόλεις εἶσ' ἄνδρες, οὐκ ἐρημία. [Euripides fr. 622]
2. **Ἀτόσσα:** ἔτ' ἄρ' Ἀθηνῶν ἔστ' ἀπόρθητος πόλις;
Ἄγγελος: ἀνδρῶν γὰρ ὄντων ἕρκος ἐστὶν ἀσφαλές
[Aeschylus *Persians* 348-9]
3. τῶν γὰρ δυναστῶν πλεῖστος ἐν πόλει λόγος. [Alcmene fr.94]
4. ἐμοὶ πόλις ἐστὶ καὶ καταφυγὴ καὶ νόμος
καὶ τοῦ δικαίου τοῦ τ' ἀδίκου παντὸς κριτῆς
ὁ δεσπότης [Menander fr. 581]
5. Βίων ὁ σοφιστὴς τὴν φιλαργυρίαν μητρόπολιν ἔλεγε πάσης κακίας
εἶναι. [Stob. iii.x.37]
6. ὕβρις φυτεύει τύραννον. [Sophocles *Oedipus the King* 873]
7. τόν τοι τύραννον εὐσεβεῖν οὐ ῥᾶδιον. [Sophocles *Ajax* 1350]
8. ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῶ, νοῦς ἐν ψυχῇ. [Aristotle *Topics* i.17 108a11]
9. ἰσχὺς καὶ τεῖχος καὶ ὄπλον σοφοῦ ἢ φρόνησις. [Pythagoras]
10. πολιτεία ἐστὶ τῆς πόλεως τάξις. (Plato)

ἐρημία desert;

ἔτι still, yet;

ἀπόρθητος unsacked;

ἕρκος bulwark;

ἀσφαλές neut.nom.s. < ἀσφαλής secure;

δυνάστης master, ruler;

πλεῖστος superlative < πολὺς much;

καταφυγὴ refuge;

δεσπότης master;

σοφιστὴς wise man; sophist;

φιλαργυρία love of money;

ὕβρις violence, arrogance;

φυτεύω beget;

τύραννος tyrant;

τοι conversational particle 'you know';

εὐσεβέω act/live religiously;

ῥᾶδιος easy; (ῥᾶδιον ἐστὶ X [acc.] Y

[infin.] = it is easy for X to Y);

ὄψις sight;

νοῦς mind, intelligence;

ἰσχὺς strength;

τὸ τεῖχος wall;

φρόνησις prudence, practical wisdom

πολιτεία form of government;

constitution

τάξις an arranging.

Table 21: Personal Pronouns

		1 st person	2 nd person
Sing	N	ἐγώ	σύ
	A	με/ἐμέ	σέ
	G	μοῦ/ἐμοῦ	σοῦ
	D	μοί/ἐμοί	σοί
Plur	N	ἡμεῖς	ὕμεῖς
	A	ἡμᾶς	ὕμᾶς
	G	ἡμῶν	ὕμῶν
	D	ἡμῖν	ὕμῖν

Note: The longer forms of the first person singular are emphatic.

		3 rd person		
		Masc.	Fem.	Neut.
Sing	N	οὗτος/αὐτός	αὕτη/αὐτή	τοῦτο/αὐτό
	A	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
	G	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
	D	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Plur	N	οὗτοι/αὐτοί	αὗται/αὐταί	ταῦτα/αὐτά
	A	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά
	G	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
	D	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς

Note: The first forms given for the nominative are those regularly used in Attic Greek (these are forms borrowed from the demonstrative pronoun). The second forms are used in Hellenistic Greek.

Translation exercise 26

1. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. [Luke 12.34]
2. λέγει αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὸν δούλε. [Luke 19.22]
3. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [Luke 21.33]

4. καὶ εἶπεν αὐτῶ, Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.
[Luke 23.43]

5. εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.
[John 15.18]

ὅπου wherever;	σήμερον today;
στόματος gen.s. < τὸ στόμα mouth;	ὁ κόσμος world;
κρινῶ 1.s.fut. < κρίνω judge;	ὁ παράδεισος garden;
παρελεύονται 3.pl.fut. < παρέρχομαι pass away;	γινώσκετε 2.pl.imperative < γινώσκω know;
οὐ μὴ used with the future to express an emphatic negative;	ὅτι that;
ἀμήν truly (an Aramaic word);	πρῶτον for πρότερον before (+ gen.); μεμίσηκεν 3.s.perfect < μισέω.

Homework exercise 2

μετὰ δὲ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ὁ Ξέρξης ἤρχε τῶν Περσῶν. ὅτι δὲ ἤθελε
κολάσαι τοὺς Ἕλληνας διὰ τὰς ἀδικίας, ἐβούλευσε διαβῆναι τὸν
Ἑλλήσποντον καὶ ἄγειν στρατεύμα διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα·
ἐκέλευσεν οὖν Φοίνικας καὶ Αἰγυπτίους δύο γεφύρας κατασκευάσαι. ἐπεὶ δὲ
ἔπραξαν τὸ ἔργον, χειμῶν μέγιστος διέλυσε τὰς γεφύρας. ὁ οὖν Ξέρξης, ὅτε
ἔμαθεν, μάλιστα ἐχαλέπαινε καὶ ἐκέλευσε τοὺς ἄνδρας οὐ μόνον τὸν τε
Ἑλλήσποντον τριακοσίαις πληγαῖς τύψαι καὶ δύο πέδας εἰς αὐτὸν βαλεῖν,
ἀλλὰ καὶ ἀποτεμεῖν τὰς τῶν ἐπιστατῶν κεφαλὰς. ἔπειτα δὲ ἄλλους
ἐπιστάτας ἐκέλευσε κατασκευάσαι τὰς γεφύρας.

ἄρχω rule over (+ gen.);	οὖν so, then, therefore;
Πέρσης (-ου) Persian;	χαλεπαίνω get angry;
κολάζω punish;	μόνον (adv.) only;
ἀδικία injustice;	τριακόσια three hundred;
βουλεύω plan; decide	πλήγη stroke;
Φοῖνιξ (Φοίνικος) Phoenician;	πέδη fetter;
Αἰγύπτιος Egyptian;	ἀποτέμνω cut off;
γεφύρα (-ας) bridge	ἐπιστάτης (-ου) overseer;
ἔπραξαν 3.pl.aor. < πράττω (root πραγ -);	ἔπειτα then, next;
μέγιστος very great;	ἄλλος other.
διαλύω destroy;	

Session 14

Table 22: The Future Passive

	Singular	Plural
1st person	λυθήσομαι	λυθησόμεθα
2nd person	λυθήσῃ	λυθήσεσθε
3rd person	λυθήσεται	λυθήσονται

e.g. λυθήσεται *she will be loosed*;

δοθήσεται *it will be given* [δίδωμι give (root δο-)];

κοιμηθήσεσθε *you will sleep* [= *you will be put to sleep*; κοιμάω *put to sleep*]

Some verbs with stems ending in consonants drop the θ:

e.g. γραφήσεται *it will be written*;

ἀνοιγήσεται *it will be opened* [ἀνοίγω *open*];

ἀλλαγῆσονται *they will be changed* ἀλλάσσω *to change* (root ἀλλαγ)

Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. (Matt. 7.7 –8)

αἰτεῖτε, ζητεῖτε, κρούετε 2.pl. imperatives < αἰτέω ask; ζητέω seek; κρούω knock; εὐρήσετε 2.s.fut. < εὐρίσκω find.

The impersonal use of δεῖ

The verb δέω (to bind) is used in the third person singular to express necessity:

e.g. δεῖ τὸν ἄνδρα γράψαι *The man must write* [lit. 'it is binding to write in respect of the man'] The construction is δεῖ + accusative + infinitive.

1. δεῖ τοῖσι πολλοῖς τὸν τύραννον ἀνδάνειν. [Eur. fr.171]

2. δεῖ μάλιστα τὸ μικρὸν φυλάττειν. (Athen.)

τοῖσι early form of τοῖς; ἀνδάνω please; μάλιστα (adv) most

A libretto

ἰδοῦ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥίπτῃ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,

Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.

ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος;

ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον;

τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἢ ἁμαρτία, ἢ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [Πρὸς Κορινθίους 1 15.51-8]

ἄτομος indivisible (τὸ ἄτομον instant);
ρίπη rapid movement; blink;
σαλπίζω trumpet;
νεκρός corpse (οἱ νεκροὶ the dead);
ἄφθαρτος incorruptible, imperishable;
ἐνδύσασθαι aor.mid.inf. < ἐνδύομαι put on (clothes);
ἀφθαρσία incorruption;
θνητός mortal; ἀθανασία immortality;
ὅταν when(ever);
τότε then;

γενήσεται 3.s.fut. < γίγνομαι become; be;
γεγραμμένος perf.pass.part. < γράφω;
κατεπόθη is swallowed up;
θάνατος death;
νίκος = νικῆ victory;
κέντρον goad, sting;
ἁμαρτία mistake, error; sin;
δύναμις power, capacity, potentiality;
χάρις thanks;
διδόντι masc.dat.s.part. < δίδωμι give.

More sentences from Seidel's Ἐγχειρίδιον τῆς Ἑλλάδος φωνῆς (1653)

1. ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου. (Prov. 1.7)
2. ἐν τοῖς τόποις τῶν τυφλῶν στραβὸς βασιλεύει.
3. καρκῖνος λαγῶν οὐχ αἰρεῖ.
4. κώνωπας ἐλέφας οὐκ ἀλεγίζει.
5. αἱ ὁδοὶ ἀσεβῶν σκότειναι. (Pro. 4.19)
6. ἅπας ἐχίνος τραχὺς. (Aristoph.)
7. ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος καὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ. (Ps. 103.15)
8. ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικός. (Eph. 5.23)
9. ἀρχῶν Θεοῦ διάκονός ἐστι. (Rom. 13.4)
10. ἀθάνατον χρῆμα ἢ ἀλήθεια καὶ αἴδιον. (Epictetus)

ἀρχή beginning;
τόπος place;
τυφλός blind;
στραβός squinting;
καρκῖνος crab;
λαγῶς hare;
κώνωψ gnat;

ἐλέφας elephant;
ἀλεγίζω trouble oneself
about;
ἀσεβής impious;
σκότεινος dark;
ἐχίνος hedgehog;
τραχὺς rough;

χόρτος fodder;
ἄνθος flower;
ἀρχῶν (-οντος)
magistrate;
διάκονος deacon;
χρῆμα thing;
αἴδιος everlasting.

Homework exercise 3: Hermes and craftsmen

Ζεὺς Ἑρμῆν προσέταξε πᾶσι τοῖς τεχνίταις ψεύδους φάρμακον χέαι. ὁ δὲ τοῦτο τρίψας καὶ μέτρον ποιήσας ἴσον ἐκάστῳ ἐνέχει. ἐπεὶ δέ, μόνου τοῦ σκυτέως ὑπολειφθέντος, πολὺ φάρμακον κατελείπετο, λαβὼν ὅλην τὴν χύσιν κατ' αὐτοῦ κατέχεεν. ἐκ τούτου συνέβη τοὺς τεχνίτας πάντας ψεύδεσθαι, μάλιστα δὲ πάντων τοὺς σκυτέας.

Πρὸς ἄνδρα ψευδολόγον ὁ λόγος εὐκαιρός. [Aesop]

προστάσσω assign to (+ dat.)
τεχνίτης craftsman
ψεύδους gen.s. < ψεύδος lie, falsehood
χέαι aor.inf. < χέω pour
τρίψας aor.part. τρίβω < grind, crush
ἐνέχει imperf. < ἐγχέω pour in
σκυτέως gen.s. < σκυτεύς cobbler
ὑπολειφθέντος gen.s.aor.pass.part. <
ὑπολείπω leave remaining

καταλείπω leave remaining
ὅλος whole
χύσις pouring (i.e. thing to be poured)
καταχέω κατ' αὐτοῦ pour down on him
συνέβη 3.s.aor. < συμβαίνω happen, turn
out
ψεύδομαι lie
ψευδολόγος liar
εὐκαιρός timely

Session 15

Table 23: The future and aorist middle

	Future		Aorist	
	Singular	Plural	Singular	Plural
1	-σομαι	-σομεθα	-σαμην	-σαμεθα
2	-σει/ση	-σεσθε	-σω (< -σασο)	-σασθε
3	-σεται	-σονται	-σατο	-σαντο
Infinitive-σεσθαι			-σασθαι	

Notes:

- (1) The future middle inserts -σ- between stem and ending (like the active).
- (2) The aorist middle substitutes -σα- for the thematic vowel (-ο-/-ε-) of the imperfect.
- (3) Middle verbs with strong aorists are constructed as in the active: the imperfect endings are added to the aorist stem. Some of these are very common verbs:

αισθάνομαι aor. ἤσθόμην; γίγνομαι aor. ἐγενόμην

- (4) One very common verb has a middle present but an active strong aorist:

ἔρχομαι aor. ἦλθον

- (5) Some verbs have middle presents and passive aorists:

βούλομαι aor. ἐβουλήθην;

οἶομαι aor. οἰήθην;

ἀποκρίνομαι aor. ἀπεκρίθην

Translation exercise 27

1. Λεωνίδης ἀκούσας ἐπισκιάζεσθαι τὸν ἥλιον τοῖς Περσῶν τοξεύμασιν “χαρίεν” ἔφη “ὅτι καὶ ὑπὸ σκιᾷ μαχούμεθα.” [Stob.iii.vii.45]
2. Ἄγις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ ἐρωτᾶν ὅποσοι εἰσὶν, ἀλλὰ ποῦ εἰσὶν οἱ πολέμιοι. καὶ ἐρωτῶντός τινος πόσοι εἰσὶν Λακεδαιμόνιοι, ἔφη “ἱκανοὶ τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν.” [Stob.iii.vii.47]

3. οὐκ αἰσχύνεται ὁ φιλόσοφος τῇ φιλοτεκνία, ὥσπερ οὐδὲ τῇ φιλοσοφία τε καὶ φιλολογία. [Themistius Metriopathes p.363C]
4. ἄλωτὰ γίνετ' ἐπιμελεία καὶ πόνω ἅπαντα. [Menander]
5. Πλάτων παρεκελεύετο τοῖς μαθηταῖς τρία ταῦτα ἔχειν· ἐπὶ μὲν τῆς γνώμης σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώττης σιγὴν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμίων αἰδῶ. [Stob. ii.xxii.62]

ἐπισκιάζω cast in shadow;

τοξεῦμα arrow;

χαρίεν neut.nom.s. < χαρίεις lovely;

μαχούμεθα (< μαχεσόμεθα) fut. <

μάχομαι fight;

ἐρωτάω ask;

ὅπόσος how much (pl. how many);

ἱκανός enough;

ἀπερύκω keep off;

αἰσχύνομαι be ashamed;

φιλοτεκνία love of children;

φιλολογία love of learning;

ἄλωτός attainable;

ἐπιμέλεια care, attention;

πόνος toil;

παρακελεύομαι advise;

γνώμη mind; judgment;

σωφροσύνη good sense;

τὰ ὀφθαλμία the region about the eyes;

αἰδῶ acc.s. < αἰδώς shame, modesty, self-respect.

Homework exercise 4

ὁ οὖν Κῦρος αὐτὸν ἔλυσε καὶ ἐγγύς καθεῖσεν. ὁ δὲ Κροῖσος αὖθις ἔλεξεν· ὦ Κῦρε, τί πράττουσιν οἱ στρατιῶταί σου; τὴν πόλιν σου, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀρπάζουσι καὶ τὸν πλοῦτόν σου ἐκφέρουσιν. οὐχ ἀρπάζουσι τὴν πόλιν μου, ἔφη ὁ Κροῖσος, οὐδὲ τὸν πλοῦτον· οὐδὲν γὰρ ἐμοί ἐστιν. ἀλλὰ σὲ φέρουσί τε καὶ ἄγουσιν. μετὰ δὲ τοῦτο φίλος ἦν αὐτῶ· τὴν γὰρ σοφίαν αὐτοῦ ἐν τιμῇ εἶχεν ὁ Κῦρος.

ἐγγύς nearby;

καθεῖσεν 3.s.aor. < καθίζω make sit;

αὖθις again; next;

τί what?

πράττω do;

πόλις city;

ἔφη 3.s.aor. < φημί say;

ἀρπάζω seize; plunder;

ἐκφέρω carry out;

οὐδέν nothing;

ἐμοί possessive dative 'mine';

ἄγω καὶ φέρω plunder and carry off;

ἦν 3.s.imperfect < εἰμί;

τιμὴ honour;

εἶχεν 3.s.imperfect < ἔχω have, hold.

Table 24: Aorist active of verbs like βαίνω

The verbs given below form their aorist active with the following endings:

	Singular	Plural
1st person	-ν	-μεν
2nd person	-ς	-τε
3rd person	-	-σαν

<i>present active</i>		<i>aorist active</i>	
βαίνω	go	ἔβη-ν	went
γινώσκω	know	ἔγνων-ν	knew
τρέχω	run	ἔδρα-ν	ran
δύω	enter	ἔδυσ-ν	entered
τλάω	endure	ἔτλη-ν	endured
φθάνω	overtake, outstrip	ἔφθη-ν	overtook, outstripped
φύω	produce, grow	ἔφυσ-ν	grew

e.g.

	Singular	Plural
1st person	ἔβην	ἔβημεν
2nd person	ἔβης	ἔβητε
3rd person	ἔβη	ἔβησαν

Translation exercise 28

1. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. (Matt. 14.23)
2. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν. (Matt. 15.39)
3. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. (Mark. 6.51)
4. Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. (Luke 18.10)

5. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναοῦμ. (John 6.17)
6. ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοῦμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. (John 6.24)
7. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. (John 7.10)

ἀπολύω disband, dismiss	ἐμβαίνω embark
ὄρος (gen. ὄρους) mountain	πέραν (adv) on the other side; beyond
προσεύξασθαι aor.inf. < προσεύχομαι	ὅτε when
pray	ἐκεῖ there
ὄρια frontier (pl. < ὄριον boundary)	πλοιάριον small boat (dim. < πλοῖον)
πλοῖον vessel	ζητέω seek
κοπάζω grow weary; abate	ἑορτή festival
τελώνης tax-collector	τότε then
ὡς when	φανερῶς openly
ὀψία late	ἐν κρυπτῷ secretly (κρυπτός hidden)

Table 25: The perfect active

	Singular	Plural
1st person	λέλυκα	λελύκαμεν
2nd person	λέλυκας	λελύκατε
3rd person	λέλυκε(ν)	λελύκασι

Translation exercise 29

1. καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. (John 3.13)
2. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. (John 5.24)
3. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; (John 6.41-2)

Session 16

Table 26: Weak aorist indicative passive

This is constructed by adding -θη- to the stem and then the endings of the aorist of βαίνω given above (p.13).

e.g.

	Singular	Plural
1	ἐ-λύ-θη-ν I was loosed	ἐ-λύ-θη-μεν
2	ἐ-λύ-θη-ς	ἐ-λύ-θη-τε
3	ἐ-λύ-θη-	ἐ-λύ-θη-σαν
infinitive	λυ-θῆ-ναι	
participle	λυ-θ-είς	λυ-θ-εῖσα
		λυ-θ-έν (stem λυ-θ-έντ-)

Translation exercise 30

1. οὐ γὰρ τὸ μὴ λαβεῖν τὰγαθὰ οὕτω χαλεπὸν ὡς τὸ λαβόντα στερηθῆναι. [Xenophon Cyr. vii.5.82]
2. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τοῦ ἀληθοῦς “ὅσον” ἔφη “ὀφθαλμοὶ τῶν ὄτων.”
3. Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη πόλεως εἶναι ψυχὴν τοὺς νόμους· ὥσπερ γὰρ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων καταλύεται. [Stob. iv.i.144]
4. Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι ὀκτώ τινες κοινῇ ληστεύοντες ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν σύλων καὶ τέσσαρες αὐτῶν κατελείφθησαν· πάλιν οὗτοι πρὸς ἀλλήλους διηνέχθησαν, καὶ δύο κατελείφθησαν, εἶτα εἷς· καὶ τί ὑπόλοιπον ἢ στασιάσαι τὰ δεξιὰ πρὸς τὰ εὐώνυμα; [Stob. iii.x.49]
5. Ἀρκεσίλαος ὁρῶν τινα νεανίσκον φιλοσόφων λόγων κατακούοντα πρὶν παιδευθῆναι, οὐδὲ τοὺς τῆς Δήμητρος, ἔφη, καρποὺς καλλίστους καὶ τροφιμωτάτους ὄντας εὐθὺς ἐκ γενετῆς τοῖς παισὶν ἀρμόζειν, τὸ δὲ γάλα τῶν τιθῶν. [Stob.ii.xxxi.28]
6. Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί πολέμιον ἀνθρώποις, “αὐτοί” ἔφη “ἑαυτοῖς” [Stob. iii.ii.42]

7. Περίανδρος ἐρωτηθεὶς, τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ, εἶπε “φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.” [Stob.iii.iii.45]
8. πολλοὶ ἀδικηθέντες ὑπὸ ῥητόρων τοὺς υἱοὺς ῥήτορας διδάσκουσιν, οὐδεὶς δὲ δηχθεὶς ὑπὸ λύκου αὐτὸς λύκος γίνεται καὶ ἀντιδάκνει. [Aristonymus]
9. Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς ποῖα τῶν θηρίων ἐστὶ τὰ χαλεπώτατα, εἶπεν “ἐν μὲν τοῖς ὄρεσιν ἄρκτοι καὶ λέοντες. ἐν δὲ ταῖς πόλεσι τελῶναι καὶ συκοφάνται” [Stob. iii.ii.33]
10. Ἀριστοτέλης ὁ Περιπατητικὸς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τίνος, τί μάλιστα δεῖ ἀσκεῖν τοὺς νέους, εἶπε “παιδεῖαν”. [Stob.ii.xxxi.30]

λαβεῖν aor.inf. < λαμβάνω *take, sieze*
χαλεπός *harsh, difficult*
στερηθῆναι aor.pass.inf. < στερέω *deprive*
ἐρωτηθεὶς aor.pass.part. < ἐρωτάω *ask*
πόσος *how much*
ἀπέχω *be distant from (+ gen.)*
τὸ ψεῦδος *falsehood*
ἀληθοῦς neuter gen.s. < ἀληθής *true*
ὅσος *as much as*
ἔφη 3.s.aor. < φημί *say*
ᾠτῶν gen.pl. < οὖς *ear*
ῥήτωρ *orator*
πίπτω *fall*
καταλύω *destroy*
φησὶν 3.s. < φημί
ληστεύω *practise piracy; be a brigand*
στασίαζω *rebel, revolt; fall out*
σῦλον *booty*
κατελείφθησαν 3.pl.aor.pass. <
καταλείπω *leave behind*
ἀλλήλους *one another*
διηνέχθησαν 3 pl.aor.pass. < διαφέρω
differ
εἶτα *then, next*
ὑπόλοιπος *left behind*

εὐώνυμος *of good name (euphemism for on the left)*
ὄρων part. < ὁράω *see*
νεανίσκος *young man*
κατακούω *hear and obey; give ear to*
πρὶν *before (+ infin.)*
παιδευθῆναι aor.pass.inf. < παιδεύω
educate
εὐθύς *straight away*
γενετή *the hour of birth*
ἀρμόζω *be adapted for (+ dat.)*
τὸ γάλα (γάλακτος) *milk*
τίτθη *nurse*
ἐαυτόν *himself*
φρένες *mind, sense (pl. < ἡ φρήν)*
ἀδικέω *do wrong*
διδάσκω *teach*
οὐδεὶς *no-one*
ἀντιδάκνω *bite in return*
ποῖος *what sort*
θηρίον *beast*
ὄρεσιν dat.pl. < τὸ ὄρος *mountain*
τελώνης *tax-gatherer*
συκοφάντης *informer*
ἀσκεύω *practise, pursue; train*

Hellenistic Greek examples

1. οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. (Luke 15.19)
2. ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν, ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. (Luke 15.28)
3. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Οὗτοι οἱ λόγοι μου οὐς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. (Luke 24.44)
4. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναϊμᾶν ὁ Σῦρος. (Luke 4.27)

οὐκέτι no longer;

ἄξιος worthy;

κληθῆναι aorist pass. of καλέω call;

ὠργίζω make angry (pass. grow angry);

παρακαλέω summon; invite; exhort;

ἔτι still;

πληρόω fill; fulfill;

γεγραμμένα perf.pass.part. < γράφω;

Μωϋσέως gen. < Μωϋσής;

καθαρίζω purify.

Some sayings attributed to Diogenes the Cynic (late 4th c. BC)

1. πενία αὐτοδίδακτος.
2. νεκρὸν ἰατρεύειν καὶ γέροντα νοουθετεῖν ταῦτόν ἐστι.
3. ἀεὶ γέροντι νέαν ἐπιβάλλει κόρη.
4. ἀεὶ κολοῖός πρὸς κολοῖόν ἰζάνει.
5. ὁ δύο πτώκας διώκων οὐδέτερον καταλαμβάνει.
6. ὁ πίθηκος οὐκ αὐθις ἀλίσκεται πάγη.
7. ἐν μέλιτι σαυτὸν καταπάττει.
8. ἐν ἐλεφαντίνῳ κολεῶ μολυβδίνη μάχαιρα.
9. ὄνου πόκον ζητεῖ.

αὐτοδίδακτος self-taught;

ἰατρεύω treat (medically);

νοουθετέω give advice;

ταῦτόν the same;

ἐπιβάλλω lay on (as a penalty or tax);

κόρη young girl;

κολοῖός jackdaw;

ἰζάνω sit;

πτώξ hare;

πίθηκος ape;

αὐθις again;

ἀλίσκομαι be caught;

πάγη trap.

σαυτόν yourself;

καταπάττω bespatter;

ἐλεφαντίνος ivory;

κολεόν scabbard;

μολυβδίνος of lead;

μάχαιρα sword;

πόκος fleece.

Τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἀποφθέγματα

1. Κλεόβουλος Εὐαγόρου Λίνδιος ἔφη·
Μέτρον ἄριστον.
Φιλήκοον εἶναι καὶ μὴ πολύλαλον.
2. Σόλων Ἐξηκεστίδου Ἀθηναῖος ἔφη·
Ἦδονὴν φεῦγε, ἥτις λύπην τίκτει.
Συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα.
3. Χείλων Δαμαγήτου Λακεδαιμόνιος ἔφη·
Τῷ δυστυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα.
Ἦ γλῶσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ.
4. Θαλῆς Ἐξαμίου Μιλήσιος ἔφη·
Χαλεπὸν τὸ εὖ γινῶναι.
Μὴ πᾶσι πίστευε.
5. Πιττακὸς Ὑρραδίου Λέσβιος ἔφη·
Ὅ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε· ἀποτυχῶν γὰρ καταγελασθήση.
Πιστὸν γῆ, ἄπιστον θάλασσα.
6. Βίας Τευταμίδου Πριηνεὺς ἔφη·
Οἱ πλεῖστοι ἄνθρωποι κακοί.
Μίσει τὸ ταχὺ λαλεῖν, μὴ ἀμάρτης· μετάνοια γὰρ ἀκολουθεῖ.
7. Περίανδρος Κυψέλου Κορίνθιος ἔφη·
Μὴ μόνον τοὺς ἀμαρτάνοντας κόλαζε, ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας
κώλυε.
Δυστυχῶν κρύπτει, ἵνα μὴ τοὺς ἐχθροὺς εὐφράνης.

ἀποφθέγμα *terse, pointed statement*

συμβουλεύω *counsel*

δυστυχέω *be unlucky*

ἐπιγελάω *laugh at*

καταγελασθήση 2.s.fut.pass. <

καταγελάω *mock*

πιστός *trustworthy*

ἄπιστος *untrustworthy*

πλεῖστος *superlative < πολύς*

ἀμάρτης 2.s.aor.subjunctive <

ἀμαρτάνω *miss the mark*

μετάνοια *change of mind; repentance*

προτρεχέτω 3.s.imperative <

προτρέχω *run in front*

ἀποτυχῶν aor.part. < ἀποτυγχάνω

miss, lose, fail

ἀκολουθέω *follow*

κωλύω *hinder, prevent*

κρύπτω *hide*

ἵνα *in order that* (introducing purpose clause)

ἐχθρός *enemy*

εὐφράνης 2.s.aor.subjunctive <

εὐφραίνω *cheer, please*